

ESETTANULMÁNY

„A fizikai aktivitás és a sport magyarországi dimenzióinak feltárása”

TÁMOP-6.1.2/11/2-2012-0002 kódszámú projekt

„A lakosság egészségfejlesztését szolgáló fizikai aktivitás szakmai támogatása és a szabadidő-sportolói közösségek bővítése”
célú pályázati konstrukció keretében végzett
módszertani kutatás eredményeiről

Sportmenedzsment szervezési és jó gyakorlatok feltérképezése 6. téma keretében

Szerző

Gulyás Erika

Cím

Északi Leány Kosárlabda Klub

Konzorciumvezető

Magyar Sportmenedzsment Társaság (MST)

Konzorciumi partner

Magyar Sporttudományi Társaság (MSTT)

2014. május

település	község <5000 fő	kisváros 5000-20e fő	középváros 20e-100e fő	nagyváros 100e-1000e fő	főváros/ országos
célcsoport	lakosság	fiatalok-idősek	hátrányos h.	fogy. élők	nők
lebonyolító	önkormányzat	civil szervezet	oktatási int.	sportegyesület	vállalat
tevékenység	szabadidősport	egészségmegőrző	sportjátékok	képzés	egyéb
időtartam	1 nap	2-3 nap	heti	havi	folyamatos
rendszeresség	évente	félévente	szezonális	havi	eseti /folyamatos

ADATLAP:

Projekt hivatalos neve: **Északi Leány Kosárlabda Sport Klub**

Projektgazda: Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány

Projekt témája: kosárlabda utánpótlásképzés

Projekt időtartama, rendszeressége: folyamatosan működő projekt

Projekt célcsoportja: 8-13 éves leányok (felmenő rendszerben a célcsoport felső határának növekedése figyelhető meg)

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány keretein belül megvalósuló, és jelen esettanulmányban bemutatott Észak Leány Kosárlabda Sport Klub egy olyan egyedülálló kezdeményezés hazánkban, amely céljával a magyar női kosárlabdázás bázisának növelését tűzte ki, mégpedig oly módon, hogy a kosárlabda sportág számára eddig fehér foltnak számító településeken, régiókban teremtette meg az utánpótlásképzés feltételeit. A jó gyakorlatnak számító projekt a sportágban, és a magyar utánpótlásképzésben is egy olyan egyedülálló modellt vezetett be, amely összhangban van és épít a közelmúltban kialakult új közigazgatási rendszerhez, amely keretében nagy hangsúlyt kapnak a járások, valamint a járási központok. A közigazgatási rendszerhez való idomulás előnyei közé tartozik, hogy az oktatási intézmények, a szükséges sportinfrastruktúra, valamint az utánpótlás korú gyermekek száma adott lesz a jövőben, ezekben a térségekben. A projekt további újdonsága, hogy a magyar gyakorlattal ellentétben nem egy település területén végzett utánpótlásképzésben gondolkodik, hanem regionálisan, szinte egész Borsod-Abaúj-Zemplén megyét lefedve. Ez a gondolkodás még nem jelent meg a magyar sportban.

A projekt által megszólítani kívánt célcsoport az adott kistélepüléseken, régiókban élő fiatal lányok, akiknek eddig nem volt lehetőségük a kosárlabda sportágba, vagy egyáltalán bármilyen sportaktivitásba történő bekapcsolódásra. Ezzel esélyegyenlőség-teremtő szerepet is betölt a projekt. Jelenleg 8-13 éves fiatalok ismerkednek a játék alapjaival, ám a céloknak megfelelően ezt felmenő rendszerben szeretné kiterjeszteni az alapítvány az összes utánpótlás korosztályra. A célcsoportot illetően fontos még megemlíteni, hogy a működési terület figyelembe véve Magyarország egyik hátrányos helyzetű régiójában működő projektről beszélünk, amely szintén kapcsolatba hozható az esélyegyenlőség eszméjével.

A projekt eddigi, két éves fennállása alatt több mint 300 fiatalt vont be rendszeres sportaktivitásba, ismertette meg velük a kosárlabdázás alapjait. Jelenleg a 2013/14-es bajnoki szezonban 9 város, 15 csapata vesz részt az MKOSZ versenyrendszerében a projekt által. Az eredmények értékét tovább növeli, hogy a munkát az alapok lerakásával kellett kezdeni, hiszen sok esetben nem voltak meg az utánpótlásképzés alapfeltételei sem. Sportszakmai oldalról megközelítve láthatjuk, hogy a klub által egy olyan utánpótlásbázis alakul ki, amelyből a megyében található, első osztályú diósgyőri kosárlabda klub is profitálhat a jövőben. Távlabbi eredményként pedig a magyar női kosárlabda sportág versenyképessége is javulhat általa.

A projekt hatásait figyelembe véve figyelembe kell venni az egyén szintjén elért sikereket. A projekt sikeressége nem csak a jövőben a felnőtt válogatottban bemutatkozó sportolók számában mérhető, hanem azok életvezetésében, későbbi sporthoz való viszonyulásában is, akik nem jutnak el a legfelsőbb szintig valami oknál fogva. Figyelembe véve, hogy ebben a csoportban többen lesznek, így megkerülhetetlen kérdés, hogy a projekt milyen hatásokat képes elérni a sport az érintettek társadalmi státusára, vagy miként alakul a fiatalok sporthoz történő szocializációja.

A magyar kosárlabdázásra gyakorolt hatásoknál azt látjuk, hogy a projekt létrejötte nélkül hány gyermek esne ki a szövetség versenyrendszeréből, hány potenciális játékos nem kerülne kapcsolatba a kosárlabdával. Ezzel a tömegesítéssel mind a profi, mind az amatőr sport számára értéket teremt.

A bemutatott projektről összességében elmondható, hogy képes ötvözni a sportág szakmai céljait társadalmi célokkal. Ezen túlmenően képes mind az egyén, a települések, a régió, és a sportág szintjén is pozitív hatásokat generálni.

TARTALOMJEGYZÉK

A PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA	5
SZERVEZET / TELEPÜLÉS STRATÉGIÁJA, PROJEKTTERVEZÉS.....	7
PROJEKT CÉLJA, CÉLCSOPORTJA.....	11
PROJEKT LEBONYOLÍTÁSA, TARTALMA	12
PROJEKT PÉNZÜGYI HÁTTERE, FINANSZÍROZÁSA	16
A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS SAJÁTOSSÁGAI.....	21
EREDMÉNYEK	23
A PROJEKT HATÁSAI, DISSZEMINÁCIÓ	25
FÜGGELÉK.....	28

A PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA

Az esettanulmányban bemutatott projekt az Észak Leány Kosárlabda Sport Klub, amely a Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány működtetésében valósul meg. Elsőként is magyarázatra szorul a projektgazda alapítvány elnevezése, hiszen a névvel ellentétben a szervezet kizárólag fiatal leány kosarasok képzését végzi, tehát röplabdások támogatásával nem foglalkozik. Jelenleg pedig Miskolc területén sem fejt ki tevékenységet. Ennek az ellentmondásnak az az oka, hogy az alapítvány korábbi megalakulásakor még más profillal, más célokkal jött létre. A projektet alapítók motivációja arra, hogy már egy létező szervezeti keretet vegyenek igénybe céljaik megvalósításához az volt, hogy ne egy teljesen új klub felépítésével kelljen kezdeni az építkezést, hanem a meglévő keretek nyújtotta előnyök által, különböző pályázati folyamatokba, mint például a TAO támogatási rendszer korábban be tudjanak kapcsolódni. Ugyanakkor a jelenlegi, 2012-ben útjára indult kezdeményezés hatására átalakult szervezet ilyen mértékű névváltoztatására nem volt lehetőség.

Az alapítvány aktuális profilját tekintve leány kosárlabda utánpótlásképzéssel foglalkozik Borsod-Abaúj-Zemplén megye különböző járási központjaiban. A megye 16 ilyen központjából 9-ben teremtették meg a szervezett kosárlabdaképzés feltételeit. Jelenleg Cigánd, Mezőcsát, Mezőkövesd, Ózd, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szerencs, Szikszó és Tiszaújváros településeken működnek csapataik. A tevékenység helyszíne azért kiemelten fontos, hiszen maga a lakóhely befolyásolja az ott élők sportolási lehetőségeit és hatással van sportolási szokásaikra (Földesiné et al., 2010). A fentebb említett kisvárosok, kis települések esetében is fennáll a helyzet, hogy a programban résztvevő gyerekek, a sportolási lehetőségeket figyelembe véve nem rendelkeznek azonos feltételekkel nagyvárosi, fővárosi kortársaikkal összevetésben.

Az utánpótlás nevelés fejlesztését végző alapítványt civil, nonprofit szervezet, melyet magánszemélyek alapítottak. Jelenleg 316 igazolt sportolóval rendelkeznek. A lányok számára biztosított sportolási lehetőség szintén az esélyegyenlőség megteremtését szolgálja. Hiszen, ahogy a lakóhely, úgy a nem is, mint demográfiai jellemző hatással van az egyén sportolási lehetőségeire, szokásaira. Különösen fontos kérdés ez olyan kis településeken, ahol a társadalmi értékrend az átlagosnál lassabban változik (Földesiné et al., 2010), mint ahogy a projektben résztvevő települések is ide sorolhatóak.

A projekt Borsod-Abaúj-Zemplén megye Kormányhivatalának, valamint a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségének támogatásával valósul meg. Ez utóbbinak tagja az alapítvány. Versenyrendszerében összesen 15 csapatot indít, 3 különböző korosztályban. A kezdeményezés elindításában a megyei Kormányhivatalnak, mint a közoktatási intézmények feletti ellenőrző szervnek nagy szerepe volt. Segítséget nyújtott a helyi iskolák projektbe történő bevonásában, az oktatási intézményekkel való kapcsolat kialakításában. A hivatal közreműködésével lehetségessé vált a projekt bemutatása, a sportág népszerűsítése az intézményekben, ezzel elősegítve a gyermekek bevonását a kosárlabda sportágba.

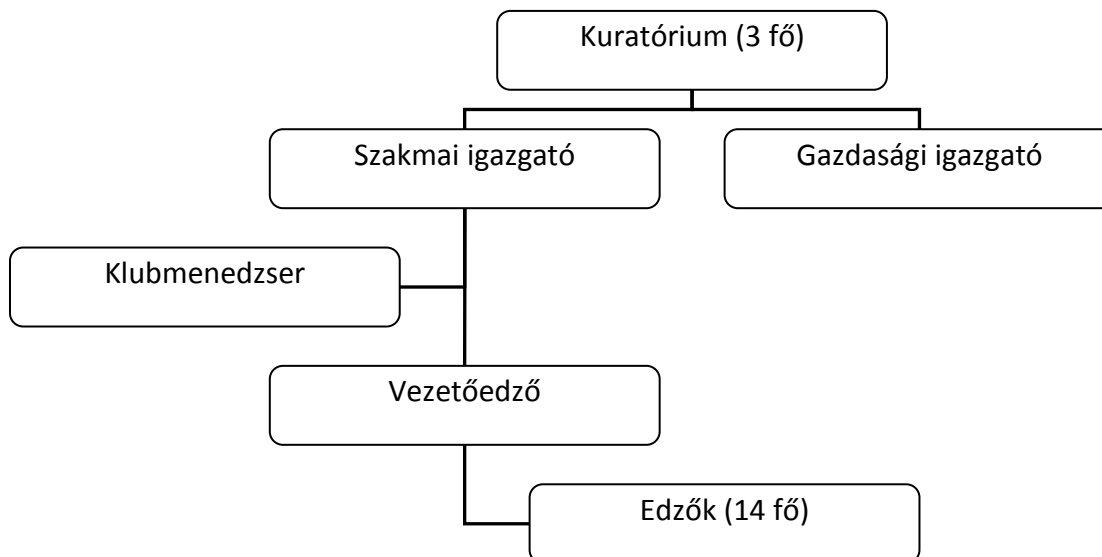
SZERVEZET / TELEPÜLÉS STRATÉGIÁJA, PROJEKTTERVEZÉS

A szervezet alapvető célja a sportág megismertetése, aktív, egészséges életmódot folytató fiatalok nevelése. A sport, a kosárlabda sportág, mint preventív eszköz használata, amely hatására egészségesebb, aktívabb felnőttkort élhetnek a jelenlegi sportolók. A sport közösségépítő erejének felhasználása, melynek segítségével a helyi közösségek életének meghatározó részévé válhat a sportolás, a kosárlabda. Az utánpótlásképzés céljaiként megjelenik minőségi kosárlabdázók nevelése is, a lehetőség megteremtése, hogy a fiatalok kosárlabdázókká váljanak. Ebbe a körbe tartozik a legtehetségesebbek később más sportszervezetek felé irányítása, hogy akár a válogatottság is elérhető alternatíva legyen számukra.

Az Észak Leány Kosárlabda Sport Klub küldetése, hogy egy olyan esélyegyenlőséget teremtő programot hozzon létre a térségben, amely keretein belül a kosárlabda sportágot népszerűsítik, és juttatják el olyan helységekre, amely életének eddig ez nem volt része. Ezáltal a sportág alapjait szélesítik, vidéki gyerekek számára teszik elérhetővé a kosárlabdázással való megismerkedést. Ennek megfelelően céljuk egy olyan utánpótlásképző bázis létrehozása Borsod-Abaúj-Zemplén megye járási központjait felölelve, amely lehetőséget teremt hátrányos helyzetű fiatal lányok sportba történő bevonására. Napjainkban a 16 ilyen járási központ közül 9-ben már működik az alapítvány projektje. Hosszú távú céljuk a leány kosárlabdaképzés kiterjesztése 15 járási központra, így Edelény, Encs, Gönc, Kazincbarcika, Putnok és Tokaj településekre is eljuttatnák a kosárlabdát. A megye legnagyobb és legnépesebb, Miskolc központú járásában jelenleg a Miskolci Sportiskola végzi az utánpótlásképzéssel kapcsolatos feladatokat. Azonban a két sportszervezet egyesülése a közeljövőben lehetőséget teremt, hogy a projekt, a sportiskola sportolónak átvételével egy közös, egységes, az egész megyére kiterjedő utánpótlásközpontot hozzon létre. Ennek következtében az Észak Leány Kosárlabda Sport Klub keretein belül fog sportolni a megye összes leány, utánpótláskorú kosárlabdázója egészen a kadett korosztállyal bezárólag (U17).

A program teljes megyére való kiterjedése esetén, - a Miskolci járást figyelmen kívül hagyva - járási központként 100 gyermekkel számolva, összesen 1500 fiatal sportolási lehetőségnek megteremtését jelentené a kistelepüléseken. Ehhez a létszámhoz a szervezet jelenlegi keretei nem elegendőek, így ennek növelése is a feladatok közé tartozik. A szervezet jelenlegi felépítésében egy háromtagú kuratórium a legfőbb döntéshozó szerv, amely alatt a

szakmai igazgató található, valamint az alapítvány gazdasági ügyeiért felelős igazgatója. A szakmai igazgató munkáját hivatott segíteni a klubmenedzser, míg az edzők szakmai munkájának közvetlen irányítását, ellenőrzését a vezetőedző végzi.

1. ábra. Az alapítvány szervezeti felépítése (forrás: saját szerkesztés)

A szervezeti keret növelésének természetesen alapfeltétele a biztos finanszírozási háttér kialakítása. A területi terjeszkedés mellett a minőségi javulás is részét képezi a szervezet stratégiájának, hiszen a jövőben szeretnék elérni az MKOSZ akadémiai státuszát. Ám fiatal szervezet révén, az akadémiai minősítés feltételeinek teljesítéséhez még nem rendelkeznek megfelelő adottságokkal. Az MKOSZ az akadémiai program alapelveit a „*Neveljünk kosarasokat!*” utánpótlásprogramban fektette le. Az akadémiai rendszer célja, hogy a tehetséges gyerekeknek megfelelő körülményeket biztosítson, a sportszakmai fejlődésen túl nagy hangsúlyt fektetve a szellemi és személyiségbeli fejlődésre is. Az akadémiák akkreditációjának feltételei közé tartozik a sportági speciális képzés, a megfelelő versenyeztetés biztosítása, a sportolás-tanulás egyensúlyának biztosítása, az életpályamodell kialakítása, az edzőtovábbképzés, valamint a kutató munka is. A program külön hangsúlyt fektet az erkölcsi, etikai nevelés, személyiségfejlesztés területére, ezzel is támogatva azt a célt, hogy a fiatalok ne csak a sport, hanem az élet más területén is sikeresen állják meg helyüket. Az utánpótlásprogram által, a minőségi munka feltételeiként lefektetett elvárásokat a projekt még több pontban nem tudja teljesíteni. A legszembetűnőbb hiányosság a felmenő

rendszerben tapasztalható, hiszen itt egészen az U23-as, vagy a felnőtt korosztályig kellene biztosítani a fiatalok versenyeztetését az adott sportszervezet keretein belül.

A stratégiai célkitűzések elérésének érdekében alapvető fontosságú a sportolói létszám növelése. Ennek megfelelően a klub szeretne felmenő rendszerben az eddigi működő csapatait kiegészíteni fiatalabb sportolókkal, és elérni azt, hogy az összes utánpótlás korosztályban tudjon csapatot indítani az MKOSZ versenyrendszerében. A 2013/14-es bajnoki kiírásban az U11-es korosztályban nyolc, az U12-es bajnokságban hat, az U13-as versenysorozatban pedig egy gárda vesz részt a pontvadászatban. A projektben eddig résztvevő települések között is tapasztalhatóak eltérések, hiszen mindhárom korosztályban csupán a Sátoraljaújhely járási központ együtteseinek vesznek részt, míg vannak olyan helységek, amelyek jelenleg még csak egy csapattal rendelkeznek.

Az alapítvány élni kíván a társasági adóból származó látvány-csapatsport támogatások kínálta lehetőségekkel, amelynek megfelelően 2013-ban sportfejlesztési programot nyújtottak be az MKOSZ-hez. A társasági adóból származó látvány-csapatsport támogatás egy 2011 óta létező sportfinanszírozási forma. Ebben a konstrukcióban öt látványsportág (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, jégkorong, vízilabda) szövetségeinek, sportszervezeteinek van lehetősége üzleti szervezetektől forrásokat bevonni a sportágba. A vállalatok társasági adójuk meghatározott részét közvetlenül a sportszervezetekhez, illetve szövetségekhez juttathatják, ám mindezt ellenérték nélkül. A támogatás alapját képezheti személyi jellegű ráfordítás, tárgyi eszköz beruházás, képzés, versenyeztetés, illetve utánpótlás neveléssel összefüggő költség. Az alapítvány sportfejlesztési programjának rövidtávú céljai közt szerepel a gyermeklétszám megtartása, az esetleges lemorzsolódások megelőzése, a kiválasztásból kiszoruló gyerekek további versenyeztetése, illetve számukra szabadidő jellegű sportolás kínálata. A sportolói létszám növelése érdekében további bázisiskolákkal kívánnak kapcsolatot kialakítani, valamint toborzókon szeretnék megnyerni a sportággal korábban semmilyen kapcsolatban nem álló családokat, településeket. További célkitűzésként jelenik meg a nemzetközi szintér felé való nyitás, amelyek eszközéül nemzetközi tornákat, barátságos mérkőzéseket kívánnak szervezni. A sportolók védelme érdekében a prevenció erősítése, gyógytornász alkalmazása is megjelenik. A szakmai fejlődés biztosítása érdekében a klub a két fél kölcsönös előnyeinek alapuló együttműködést kíván kialakítani a diósgyőri női kosárlabdacsapattal. Az együttműködésnek részét képezi a már korábban említett Miskolci Sportiskola programba történő beolvasása, így a diósgyőri, első osztályú csapat egy egységes szakmai elvek alapján,

közös szakmai irányítás alatt működő bázisra tehet szert. Ennek az együttműködésnek köszönhetően a diósgyőri klub utánpótlásháttere az egész megyét felölelné, amely nagyobb merítési lehetőséget tesz lehetővé. A közös szakmai munka eredményeként pedig a klub sportszakmai koncepciójába illő fiatalok érkezhetnek az első csapathoz. Az alapítvány szempontjából előnyt jelent, hogy fiatal sportolók számára egészen a magyar első osztályig biztosítani tudják az utat, ezzel egy biztos jövőképet ajánlva az utánpótláskorú kosárlabdázóknak.

PROJEKT CÉLJA, CÉLCSOPORTJA

A tevékenység fő célja a kosárlabda utánpótlás nevelés. Ezen belül is, olyan területeken kosárlabda oktatást, képzést kínálni, ahol eddig ez nem volt lehetséges. A projekt, az alapítvány tevékenységének célcsoportja a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásokban olyan fiatal, 8-13 éves korosztályba tartozó lányok, akik lakóhelyükből kifolyólag nem tudnak szervezett sporttevékenységben részt venni. Természetesen később, a felmenő rendszer kapcsán a célcsoport felső korhatára is növekedni fog. Fontos megemlíteni azt is, hogy a tevékenység helyszínén többségében hátrányos helyzetű családok, csoportok élnek, így a sport általi társadalmi mobilitás is kiemelkedő célja a projektnek. A sportról, mint mobilizációs csatornáról két megközelítésben beszélhetünk. Egyrészt létezik közvetlen mobilitás, amely esetében a sportolás, mint foglalkozás, fő kereseti forrás jelenik meg. Ez azonban csak keveseknek adatik meg, és a jelen projekt kapcsán komoly kérdéseket vet fel, hogy a magyar női kosárlabda esetében ez reális alternatívát jelent-e. További veszélyeket hordozhat a státusváltás gyenge megalapozottsága, amely a sportolói karrier befejezése után lefelé történő mobilizációt eredményezhet. A másik, általában tartósabb státusváltást eredményező mód a közvetett mobilitás, amely lényege, hogy a sportolás által pozitív értékeket, normákat sajátíthatnak el a sportolók, magasabb iskolai végzettség megszerzésére tehetnek kísérletet, valamint, hogy szociális tőkájük is gyarapszik (Földesiné et al., 2010).

A célcsoport tekintetében másik két fontos aspektus a lakóhely és a nem. Az esélyegyenlőségi projekt célkitűzése a kistelepüléseken élő lányok sportba történő bevonása. A tárgyalt településeken a sportolás akadályozó tényezője lehet a választási alternatívák hiánya. A magyarországi viszonyokat tekintve egy átlagos kistelepülés egyetlen sportalternatívája a labdarúgás. Azonban ez a célcsoport neméből fakadóan, illetve a korábban már említett kistelepülések társadalmi értékrendjének lassabb változása miatt nem nevezhető valós lehetőségnek. Továbbá szintén él még a nőkkal szemben a sportolást inkább elutasító szerepfelfogás is.

Ezek ismeretében jelenhet valós alternatívát a célcsoport részére a projekt, amely olyan, a sport által eddig meg nem szólított kört tud bevonni sporttevékenységbe, amely számára közvetett és közvetlen pozitív hozadékot egyaránt tud kínálni.

PROJEKT LEBONYOLÍTÁSA, TARTALMA

Az Észak Leány Kosárlabda Sport Klub projektje a sportot, és azon belül a kosárlabdát, mint esélyegyenlőség-teremtő, közösségépítő, és aktív életmódra nevelő eszközt alkalmazza.

Az esélyegyenlőség szempontjából Magyarország egy olyan területén végeznek kosárlabda oktatást, utánpótlásképzést, ahol ez eddig nem volt lehetséges. Ezáltal nem csak a női kosárlabdázás utánpótlásbázisa növelhető, hanem lehetőséget teremt azoknak, akiknek valamilyen okból eddig a sportolásban, vagy konkrétan ebben a sportágban való részvétel nem volt valós opció.

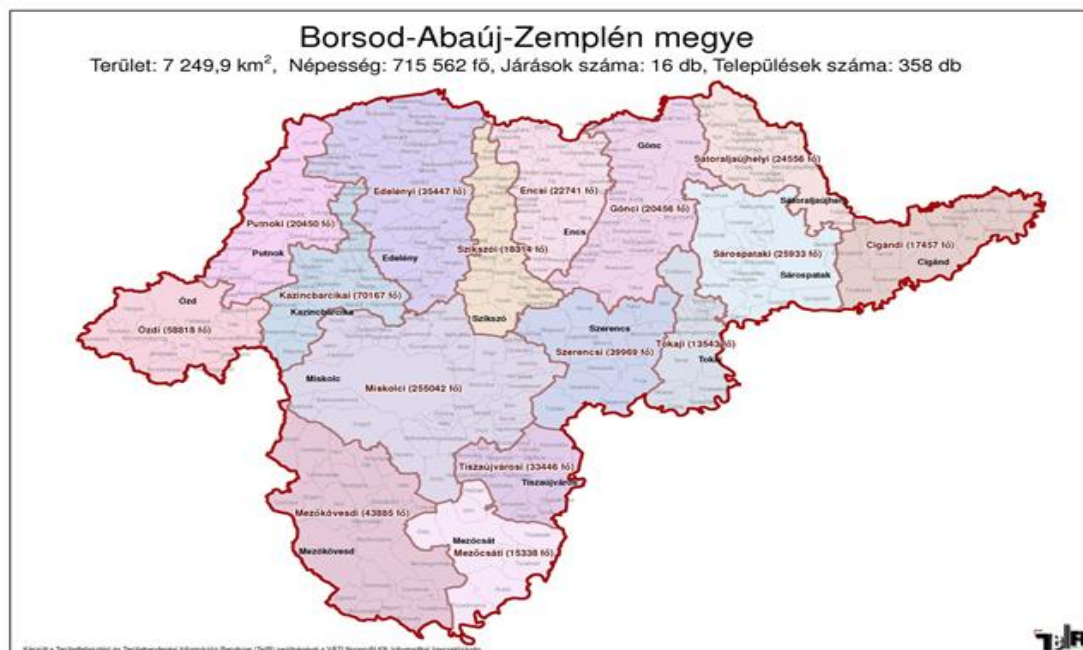
Az együttes sportolás, egy sporteseményen való részvétel, vagy azonos sportklubba tartozás összehozza az embereket, közös célt ad, közös élményeket biztosít, mellyel békésebb, szorosabban együttműködő közösségek jöhetnek létre, ezáltal a projekt közösségépítő funkciót is ellát.

A sport, mint eszköz természetesen képes az aktív, tevékeny életmód kialakítására, alternatívát nyújt a XXI. század inaktív életmódjával szemben. Egy olyan szabadidős tevékenységet hoz be a sportolók életébe, amely egészségesebb, magabiztosabb, céltudatosabb, és fair magatartást tanúsító fiatalság nevelésére ad lehetőséget. Az egészségesebb felnőttkor nem csak egyéni érdek, de a társadalom egészét tekintve, a népegészségügyi kiadások változásában is pozitív eredményt tud felmutatni.

A Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány működtetésében megvalósuló projekt első számú tevékenysége, a leány kosárlabda utánpótlás nevelés keretein belül, hogy csapatokat indítson a szövetség versenyrendszerében, ezzel rendszeres játéklehetőséget biztosítva a gyermekek számára.

Sátoraljaújhelyen jelenleg három korosztályban, az U11, U12, és U13-as bajnokságban állít ki csapatot a klub. Fontos megjegyezni, hogy a projekt keretében először ezen a településen kezdődött meg a munka, így nem véletlen, hogy itt tud csapatot indítani a legtöbb korosztályban az alapítvány. A további helyszíneken is legtöbb esetben kettő, ám van ahol még csak egy korosztályos csapat tudja megmérettetni magát a bajnokságban. Tiszaújvárosban, ahol inkább a kosárlabda férfi ága dominál, már szintén két csapattal rendelkeznek (U11, U12). Cigándon, Mezőcsáton és Ózdon is hasonlóan két-két korosztályban sikerült csapatot indítani (U11, U12). Ezeken felül pedig még a legkisebbeknél, az U11-es korosztályban állt rajthoz Szikszó járás együttese, az eggyel fentebb lévő

korcsoportban pedig Szerencs csapatával válik véglegessé a paletta. Látható, hogy az eddigi csapatok nagy lélekszámú területeket tudnak lefedni, hiszen azokban a járásokban, amelyekben a projekt jelenleg fut, megközelítőleg 274 ezer ember él. Járásonként lebontva Cigánd (17 ezer), Mezőcsát (15 ezer), Mezőkövesd (43 ezer), Ózd (58 ezer), Sárospatak (26 ezer), Sátoraljaújhely (24 ezer), Szerencs (40 ezer), Szikszó (18 ezer) és Tiszaújváros (33 ezer). Ezekből az adatokból látszik igazán, hogy a projekt mekkora népességgel rendelkező területen folyik.

2. ábra. Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járásk térképe (forrás: jaras.info.hu)

A projekt lebonyolításában kulcsszerepet játszanak az operatív, a bajnokságban való részvétellel, a versenyeztetéssel kapcsolatos teendők. A játékosok mérkőzésekre való utaztatásának megoldása, a csapatok felszereléssel való ellátása, és ezek pénzügyi feltételeinek megteremtése mind a menedzsment feladata. Továbbá biztosítani kell a csapatok edzéseinek helyszínét, ahol nagy létszámban, biztonságosan részt tudnak venni. A tréningeknek a különböző iskolák létesítményei adnak helyet vagy ingyenesen, vagy kedvezményes használatot téve lehetővé. A helyszín adottságainak magától értetődően meg kell felelnie a foglalkozások jellegének, illetve jól megközelíthetőnek is kell lenniük. Természetesen a helyszín mellé rendelni kell megfelelő szakembert is, aki a sportág alapjaira tanítja meg a lányokat. Ezen kívül a projekt bővítésével kapcsolatos teendőket is biztosítani kell.

A képzés folyamán a klub megbízási szerződéssel foglalkoztat testnevelő tanárokat, illetve kosárlabda edzőket, akik a gyermekekkel megismertetik a játék alapjait, segítenek elindulni a sikeres pályafutás rögzös útján. Jelenleg 14 edző, valamint egy vezetőedző látja el a szakmai feladatokat. A szakemberek közül hárman kosárlabda szakedzői (egyetemi), öten felsőfokú szakképzésben vagy OKJ-s rendszerben szerzett kosárlabda sportedzői, míg hatan testnevelő tanári végzettséggel rendelkeznek. Az edzők szerepe kiemelendő egy hasonló projektben, hiszen szakmai felkészültségükön kívül, példamutatásuk nagyban befolyásolja a fiatal játékosok későbbi karrierjét, kosárlabdához, sporthoz fűződő viszonyát. Az edzőnek egy ilyen projektben nem csak a szűken értelmezett sportszakmai munkát kell elvégeznie, de követnie kell pedagógia alapelveket is. Első és legfontosabb cél a játék megszerettetése, a minél kisebb mértékű lemorzsolódás, az újonnan érkezők bevonása. Ezen felül pedig természetesen fontos szerepet játszik a képességfejlesztés, a későbbiek során pedig a kiválasztás. A kiválasztási folyamatokkal a klubnak jelenleg még nem kell foglalkoznia, mivelhogy napjainkban, a csapat színeiben pattogtató, edzésre járó gyerekek körében legfőbb célként a tömegesítés jelenik meg.

A bajnokságban történő részvétel mellett még fontos szerepet játszanak a klub közös összejövetelei, rendezvényei, amelyeken a különböző járási központokból érkező lányok együtt játszhatnak. Ezen programok során sor kerülhet a szülők bevonására, edzőkkel közös tevékenységben való részvételre, amely pozitív hatást válthat ki az edző-szülő viszonyt tekintve. Ez különösen fontos abból a szempontból, hogy a programban résztvevő gyermekek mindegyike életkoránál fogva nem hoz önálló döntéseket, hanem ezeket szülei, a család hozza helyette. Ezért kiemelkedő jelentőségű a szülők megnyerése, a projekt iránti esetleges negatív viszonyulásuk megszüntetése. Másik fontos része ezeknek a dzsemboriknak a gyerekek sport, kosárlabda iránti elköteleződésének növelése, ezért felnőtt, példaképként funkcionáló kosarasok tartanak nekik bemelegítést, játszanak a fiatal sportolókkal. Legutóbbi alkalommal a DVTK három, első osztályban szereplő játékosának, Bukovszki Mónikának, Dubei Debórának és Szabó Petrának a bevonásával tették még emlékezetesebbé az összejövetelet a szervezők. Szintén pozitív élményként hat ezekben az esetekben a sportolókra a felszerelések, egyéb ajándéktárgyak átvétele. Természetesen barátságos mérkőzések is színesítik a programot, akár az edzők, vezetők bevonásával is. Ilyen jellegű rendezvényen közel kétszáz gyermek mozgatható meg, és érhető el pozitív üzenettel, amely erősíti a sporthoz, a kosárlabdához, és a klubhoz való kötődést is. Ezeknek a programoknak az élményszerűség áll a központjában, amelyek segítségével a fentebb említett célok megvalósulhatnak.

Összességében elmondható tehát, hogy a kezdeményezés jelenlegi szervezeti keretei a projekt lebonyolításában a rendszeres, szervezett kosárlabdaképzést biztosítja a nevezett járási központokban, mellyel megteremtik a sport megszerettetésének, a sportági alapok elsajátításának lehetőségét. Az edzéseken kívül a versenyrendszerben való részvételt is elősegíti a projekt, hiszen az MKOSZ megfelelő utánpótlás korosztályos bajnokságainak küzdelmeiben részt vesznek a csapatok. Ezen kívül még időszakos rendezvényekkel is színesítik programjukat, amelynek motivációi lehetnek a szülők bevonása, meggyőzése, valamint a sportolók, a sport, a kosárlabda és a klub iránti elköteleződésének növelése, pozitív élmények által.

A projekt épít a sport társadalmi befogadást támogató funkciójára is, melyet kétféleképpen is értelmezhetünk. A sportban való részvétel egyenlőtlenségeinek mérséklésekor a *sportba történő befogadásról* beszélhetünk. Ebben az esetben a társadalom olyan csoportjairól beszélünk, akiknek valami oknál fogva nincs lehetőségük sportaktivitásban, sportegyesület munkájában részt venni (Földesiné et al., 2010). Ezek az okok sokfélék lehetnek, jelen esetben a lakóhely által determinált környezet, és nagyrészt a családok társadalmi státusa, anyagi helyzete korlátozhatja a részvétel egyenlőségét. Erre a két elégtelenségre is választ ad a program. A *sporton keresztüli társadalmi befogadásról* pedig akkor beszélhetünk, amikor már megjelennek indirekt eredmények, szociális kohézió, vagy közösségfejlesztés formájában (Földesiné et al., 2010). Látható, hogy a tárgyalt projekt, szervezet ezen a téren is tud sikereket elérni, hiszen a sport közösségépítő funkciójának segítségével hozzájárul a települések kulturális életének bővítéséhez, továbbá a kis közösségek szintjén is jelentős eredményeket ér el.

PROJEKT PÉNZÜGYI HÁTTERE, FINANSZÍROZÁSA

A finanszírozás szempontjából vizsgálva az alapítványt, elsőként meg kell említenünk, hogy természetesen non-profit alapon működik, hiszen elsődlegesen nem is lehet vagyongyarapítás a célja. A projekt egyik fontos eleme, hogy a klub sportolóitól, azok családjaitól tagdíjat nem szed, a mérkőzésekre történő utaztatást és felszerelést az alapítvány biztosítja. A gyerekekkel foglalkozó edzők megbízási szerződéssel látják el feladataikat. A projekt növekedésének egyik sarokköve a pénzügyi helyzet, hiszen egy egész megyére kiterjedő program esetében a klub működési költségei magasak. Amennyiben a stratégiának megfelelően a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei járási központok mindegyikében, tehát a jelenlegi városokon kívül Edelényben, Encsen, Göncön, Kazincbarcikán, Putnokon és Tokajon is beindulna a képzés, úgy járásonként 100 gyermekkel számolva 1500 gyermek tartozna a klub kötelekébe. Ennek, a mind a 15 településre kiterjedő projekt működtetése a becslések alapján 300 millió forintos költségvetést kívánna meg, amely jelen keretek közt nem biztosítható. A projekt kiterjesztésének, további településekre való eljuttatásának tehát legfőképp pénzügyi akadályai vannak. Az alapítvány számára kis gazdasági könnyebbséget jelenthet, hogy a megyei Kormányhivatal révén az edzések helyszínéül szolgáló termeket néhány esetben ingyenesen, vagy kedvezményes bérleti konstrukció által vehetik igénybe, azonban közvetlen anyagi támogatást a hivatal nem gyűjt az alapítványnak.

A szervezet, és a projekt legfőbb bevételi forrását 2013-ban, a Magyar Kosárlabdázók Szövetségéhez benyújtott *Sportfejlesztési pályázat* jóváhagyása jelentette, amely a társasági adó kedvezmény által lehetőséget teremt a klubnak elképzelései megvalósításához. A TAO keretében, 2011-től öt sportág (labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, jégkorong, vízilabda) jut hozzá finanszírozási lehetőséghez, egy az üzleti és állami modell jegyeit ötvöző konstrukcióban. A Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány, mint utánpótlás-nevelés fejlesztését végző alapítvány, és mint az MKOSZ tagszervezete jogosult ebben a sporttámogatási rendszerben való részvételre. A támogatások különböző területeken, különböző önrész megteremtésével érhetőek el.

A jelen projekt esetében benyújtott fejlesztési pályázat három jogcímen keresztül hívhat le támogatást. A támogatási időszakban a klub *személyi jellegű ráfordításra*, előfinanszírozással megvalósítandó *tárgyi eszköz beruházásra, felújításra*, valamint *utánpótlás-nevelési feladatok ellátására* kapott forrást. A támogatások mértékét figyelembe véve ezeken a területeken

látható, hogy a személyi jellegű ráfordításoknál 50% önrész szükséges, a tárgyi eszköz beruházást tekintve 70%-os a támogatás intenzitása, míg az utánpótlás-nevelési feladatok ellátásánál a legmagasabb, 90%-os a támogatás mértéke, így itt csak 10% önrész szükségeltetik. A program megvalósításához szükséges önrészt mecenatúra formájában, támogatók biztosítják a klub számára.

A konkrét támogatások összegét, valamint az önrész mértékét az alábbi táblázat mutatja be:

Támogatás jogcíme	Közvetlen támogatás összege	Közreműködői díj összege	Ellenőrző szervnek fizetendő hatósági díj	Támogatás összesen	A program megvalósításához szükséges önrész
Személyi jellegű ráfordítás	1 375 726 Ft	28 365 Ft	14 183 Ft	1 418 274 Ft	1 418 274 Ft
Előfinanszírozással megvalósítandó tárgyi eszköz beruházás, felújítás	9 896 012 Ft	0 Ft	99 960 Ft	9 995 972 Ft	4 283 988 Ft
Utánpótlás-nevelési feladatok	42 278 191 Ft	871 682 Ft	435 857 Ft	43 585 730 Ft	4 842 859 Ft
Összesen	53 549 929 Ft	900 047 Ft	550 000 Ft	54 999 976 Ft	10 545 121 Ft

1. táblázat. Az alapítvány sportfejlesztési programja (forrás: saját szerkesztés)

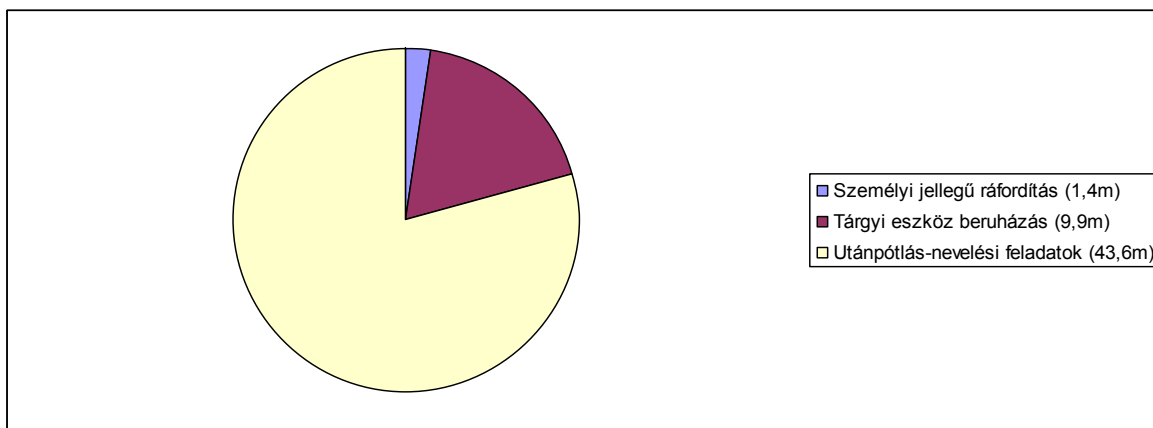
Nem véletlen, hogy a klub az utánpótlás-neveléssel kapcsolatban hívhatja le messze a legmagasabb összeget a sportfejlesztési program kapcsán, hiszen ebbe a kategóriába tartozik minden olyan költségelem, amely a fiatal, fejlődő szervezet operatív munkájában komoly összeget jelent a projekt fenntartása, működtetése szempontjából. Ilyen területnek számít a felszerelések beszerzésén belül a labdák, mezek, egyéb sporteszközök vásárlása, a mérkőzésekkel kapcsolatos szállítási, szállás és étkezési költségek, a pályabérlet, az utánpótlás mérkőzés bármely rendezési költsége, valamint a nevezési és a versenyengedélyek kiváltásának költségei is. Ilyen támogatási intenzitással van lehetőség a gyerekekkel foglalkozó edzők, mint sportszakemberek fizetésének, juttatásának folyósítására is. Mivel a klub kizárólag utánpótlásképzéssel foglalkozik a támogatások lehívása ebben a kategóriában legjövedelmezőbb, hiszen itt mindössze 10%-os önrész szükséges, ide tartozik az edzők bérezése is. Ezáltal valóban nagy segítséget jelent ez a finanszírozási lehetőség a projekt számára, mely szinte csak ezzel a komolyabb bevétellel rendelkezik.

A tárgyi eszköz beruházás keretein belül olyan infrastrukturális fejlesztések valósulhatnak meg, amelyek segítségével a létesítmény alkalmas lesz a kosárlabdázásra, megfelel a sportág

technikai feltételeinek. Ezzel az alapítvány nem csak saját magának, de a tornatermet az idő nagyobb részében használó iskola számára is értéket teremt. Ezek a lehetőségek pedig növelhetik a további járásokban a bázisiskolák meggyőzését, a programba történő bekapcsolását. Az előfinanszírozás megjelenése azért fontos, mert a törvényi előírás értelmében, a 10 millió forint feletti, engedélyköteles beruházások kizárólag utófinanszírozással valósulhatnak meg.

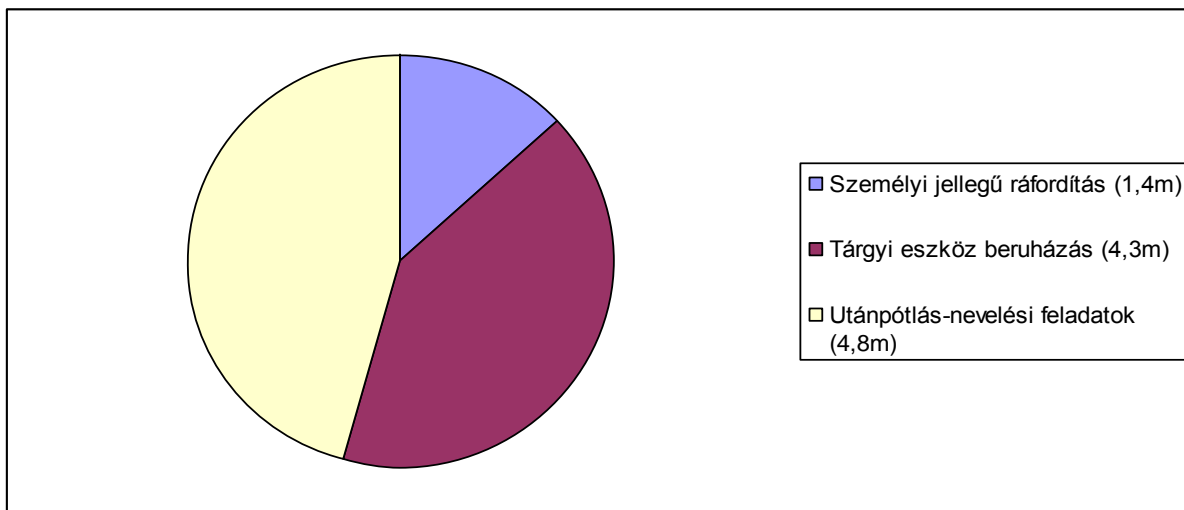
Az edzők fizetésén kívüli személyi jellegű költségek pedig az első kategóriában elnyert összegek segítségével gazdálkodhatók ki. A támogatás mértékéből látható, hogy a nevezett szakmai program megközelítőleg 64 millió forintos keretből tud megvalósulni évente.

Az alábbi ábra a különböző területekre elnyert támogatások egymáshoz viszonyított nagyságrendjét mutatja be a sportfejlesztési programra elnyert összegek tükrében:

3. ábra. Az elnyert támogatások egymáshoz viszonyított nagyságrendje (forrás: saját szerkesztés)

Látható, hogy sportfejlesztési program által, a támogatási összegek több mint, $\frac{3}{4}$ -e az utánpótlás-nevelési feladatokkal, konkrétan a projekt operatív lebonyolításával áll kapcsolatban. Ezzel - a támogatási intenzitást figyelembe véve - pedig éppen ellenkező képet mutat az önrész mértéke az egyes támogatási területeket figyelembe véve:

4. ábra. Az egyes területekhez szükséges önrészek egymáshoz viszonyított aránya (forrás: saját szerkesztés)

Látható, hogy az elnyert támogatások arányaihoz képest már változás állt be, hiszen nagyságrendileg még mindig az utánpótlás-nevelési feladatokra kell a legtöbb önrészt áldozni, ám nem egyenes arányban a támogatók által biztosított összegekkel.

Fontos kitérni a finanszírozás kapcsán a TAO-s rendszer körüli bizonytalanságra, amely a sportszervezeteket a sport értékeivel ellentétesen a rövid távú bevételek növelésében teszi érdekeltté, a reális sportfejlesztési program végrehajtása helyett, ez pedig a támogatási összegek felhasználásának hatékonyságát kockáztatja (Sterbenz és Gulyás, 2013). Ugyancsak problémaként jelentkezik jelen esetben a TAO támogatásból származó bevételek túlsúlya, amely a támogatási rendszer megszűnését követően komoly problémákat okozhat a projektek fenntartásában. A két momentum kapcsán tehát fontos megemlíteni, hogy a jövőbeli fenntarthatóság érdekében, mind a reális célok kitűzésére, mind a más jellegű bevételek súlyának növelésére nagy hangsúlyt kell fektetni.

Abban az esetben, ha a TAO-s sporttámogatási rendszer a közeljövőben nem állna rendelkezésre, a szervezet nem tudná pótolni kieső bevételeit, mely a projekt leállítását, jó esetben visszafejlődését vonná maga után. Ekkor a jelenlegi létszámot, a központok számát nem lehetne szinten tartani. Előreláthatólag 2-3 képzési központ fenntartása lenne lehetséges

ezen összegek hiányában, ahol az elköteleződés, valamint a gazdasági feltételek adottak lennének arra, hogy a projekt sportszolgáltatásként funkcionáljon tovább, és már a szülők hozzájárulásával, tagdíj bevezetésével lehetne megalapozni a programot. A többi központban ezek hiányában nem lenne fenntartható a projekt. A helyzet megváltozásával természetesen más források bevonása, erősebb támogatói, szponzori háttér létrehozása jelenthetne alternatívát, ám ez a projekt működési területe miatt ütközhet nehézségekbe. A régió gazdasági háttere determinálja a támogatói körbe bevonható vállalkozások számát. Így a TAO támogatási rendszer megszűnésével a projekt jelen keretek között nem tudna tovább működni.

A PROJEKT KOMMUNIKÁCIÓS SAJÁTOSÁGAI

A projekt egy alulról építkező, napjainkban alig két éve létező kezdeményezés, ebből kifolyólag különleges kommunikációs tevékenységet nem folytat. A projektgazda jelenleg az építkezés folyamatában tart, így nincs abban a fázisban, amelyben különböző kommunikációs stratégiák kialakítása szükséges lenne. Ennek egyik oka, hogy az operatív munkában jelenleg fontosabb szerepet játszik a csapatok felszereléssel való ellátása, valamint az edzeshelyszínek biztosítása, melyhez hozzá jön még a szakképzett edzők biztosítása minden csapat számára. Másik oldalról megközelítve pedig egyelőre nem rendelkezik a projekt olyan kiépült szervezeti kerettel, amelyben 1-2 fő külön a kommunikáció létrehozásával, tervezésével, lebonyolításával foglalkozna. További problémákat vet fel a kommunikációval kapcsolatban, hogy a szervezet az építkezés folyamatában még nem jutott el arra a szintre, ahol eddig elért eredményeit, tevékenységét kommunikációs tevékenységgel kellene támogatnia. A legnagyobb eredmény napjainkig a megalakulás, ami természetesen kevés alapot teremt egy ilyen fajta stratégia megalkotásához.

A jövőre vonatkozóan vannak tervek a kommunikációs aktivitás kialakítására, ám ehhez a fentebb felsorolt feltételeknek kell teljesülnie. Egyrészt a szervezeti keretek növelésének, amelyben külön személy, vagy csoport foglalkozhatna, gondozhatná az alapítvány kiadványait, internetes felületét, összességében a kommunikációs tevékenységét. Továbbá a szervezet fejlődésének függvényében elért nagyobb eredmények esetén lesz létjogosultsága ennek a kérdésnek.

A jelenlegi kommunikációs tevékenységet illetően azt láthatjuk, hogy ez csupán a személyes találkozásokra, az alapvető cél elérésének érdekében az érintettekkel folytatja az alapítvány. Ezek célja a szülők, településvezetők, testnevelő tanárok meggyőzése, információval, ismeretekkel való ellátása. Összességében a projekttel, a célokkal való megismertetés, családok, települések, iskolák bevonása a programba. Ez kizárólag személyes rábeszélés útján megy, hiszen néhány esetben teljes mértékben az alapoktól kezdve kell elmagyarázni, hogy mi is az a kosárlabda, milyen előnyökkel jár, milyen haszna lenne ennek az érintett helysége, vagy iskolára. Itt megemlítendő a családokkal való kommunikáció nehézsége is, amely természetesen az edzők közbenjárásával történik meg. Nem elhanyagolható tény, hogy a családok anyagi lehetőségei, a korábbiakban már többször említett települések értékrendje, a szülők sporttal kapcsolatos attitűdjei komoly befolyással bírnak a fiatalok sportolási

hajlandóságára. Ebből a szempontból pedig kiemelt fontossága van a projekt személyes beszélgetéseken, meggyőzésen keresztüli kommunikációjának, bemutatásának, hiszen ezen alapvető ismeretek hiányában nem valósulhatna meg a fiatal lányok projektbe, sportba történő bevonása, hosszabb távon pedig a kosárlabda utánpótlásképző bázis kialakítása sem. Mivel célként jelenik meg a tömegesítés, így komoly munkát igényel a kistelepüléseken élők személyes meggyőzése. Ugyanakkor az eddig elért eredmények, és az eddigi pozitív hatások bemutatásával, reprezentálásával már könnyebben célt érhetnek az eddig inkább visszautasító, elzárkózó rétegek irányában is.

A szervezet személyes meggyőzésen alapuló kommunikációjának legfontosabb célja tehát a sportba történő bevonás, az edzésekre történő lecsábítás. További cél a projekt tartalmának ismertetése, az ismertség növelése, és az alapvető kapcsolat megteremtése a szervezet és az érintett városok, iskolák, családok, edzők irányába. Ebből következik, hogy a kommunikáció elsősorban ezen érintettek felé irányul, kiegészülve a projekt célcsoportjával, a gyerekekkel. Az érintett városokkal kapcsolatban a legfontosabb elérendő kommunikációs cél a projekt befogadása az adott településen, esetlegesen pedig a helyi erőforrásokhoz mérten támogatás biztosítása. Azonban itt nem csak pénzügyi támogatásra gondolhatunk, hiszen egy projekt új helyszínen történő meghonosításához rengeteg egyéb feltétel is szükséges, többek között kapcsolati tőke, amelyet szintén az adott önkormányzat a projekt rendelkezésére bocsáthat. Fontos, kihangsúlyozandó cél a közösségépítés a sporton keresztül, amiben a települések is érintettek. Az újonnan felkeresett bázisiskolákkal kapcsolatban szintén a projekt fogadása a legfőbb üzenet. Ez a kölcsönös előnyök kihangsúlyozásán keresztül érhet el sikereket. Mivel az adott régió, kistelepülés nem feltétlenül rendelkezik olyan infrastrukturális helyzettel, amely lehetővé tenné a kosárlabdacsapat működését, így itt is az iskolák meglévő létesítményeire kell építeni. Szintén problémaként léphet fel a képzett, kosárlabdázásban jártas szakemberek hiánya. Ez esetben olyan testnevelőket kell bevonni, motiválni a projektben, akik hajlandóak az alapok elsajátíttatására jelenlegi képzettségükkel, majd a későbbiekben, a projekt folytatása során motiválhatóak lesznek a kosárlabdával kapcsolatos sportág-specifikus képzésekben való részvételre. Szintén feladatként jelentkezik a családok, szülők meggyőzése. Itt több esetben a kosárlabda, mint sportág bemutatásával kell kezdeni, és kezdetben sokan idegenkednek is tőle. Ezért nagyon fontos, hogy a személyes kommunikáció hatására olyan a sporttal, és a kosárlabda sportággal kapcsolatos attitűdváltást érjen el az alapítvány el, aminek hatására a szülők elsősorban nem ellenzik az ebben való részvételt, a későbbiekben pedig remélhetőleg pozitív hozzáállást tanúsítanak a projekt irányába, és gyermekünk sportolását illetően.

EREDMÉNYEK

A projekt eredményeit szemügyre véve elmondhatjuk, hogy olyan településeken, kisvárosokban tette le az alapítvány a kosárlabda sport alapjait, honosította meg a sportágat, ahol ez idáig lányok számára szinte semmilyen sportolási lehetőség nem állt rendelkezésre. A projekt által most már egy olyan tradicionális labdajáték, egy csapatsport jelent meg ezekben a járásokban, amely pozitív személyiségformáló hatásain keresztül fejleszti a programban résztvevő gyerekek képességeit. Számszerűsítve ezeket az adatok azt látjuk, hogy másfél-két év működést követően kilenc kisvárosban, járásban tudták ennek az utánpótlásprogramnak az alapjait megteremteni. Az alapjában véve is jelentős eredmény még jobban felértékelődik, ha hozzátesszük azt is, hogy ezeken a településeken női kosárlabda korábban nem létezett. Összesen tizenöt csapattal, három korosztályban vesznek részt a szövetség versenyrendszerében, a 2012/13-as első bajnoksággal összehasonlítva még két kisvárost tudtak bevonni a programba, és utánpótláscsapatot alakítani. A csapatok számát tekintve pedig nyolcra, tizenötre tudták emelni az induló együttesek számát. Nagyságrendileg a versenyrendszerben résztvevő gyerekek száma az első évi 120-130-ról, 220-230-ra emelkedett mindössze egy év leforgása alatt. Az igazolt sportolók száma is megemelkedett, jelenleg 316 igazolt sportoló kosarazik a klubban, míg egy évvel korábban ez a szám 228 volt. Természetesen ennél az edzéseken lényegesen többen vesznek részt, hiszen a klub nem törekszik minden egyes résztvevő versenyengedélyének azonnali kiváltására. Hiszen sok olyan kis kosaras van, akinek vagy fizikai, vagy képzettségbeli állapota még nem teszi ezt lehetővé, ám az ő további sportágban tartásuk, fejlődésük is kiemelten fontos. A klub rendezvényein is közel 200 gyermek vesz részt, amely rendezvényeken programok segítségével próbálják meg élményközpontúvá tenni a kosárlabdát, a csapatokban való játékot, összességében a programban való részvételt.

Habár a sportszakmai sikerek ebben a korban még nem jelentőségteljesek, általánosságban elmondhatjuk, hogy a klub által, az MKOSZ versenyrendszerében elindított csapatok tisztességesen helytálltak a mérkőzések folyamán. Ennél a mutatónál sokkal fontosabb, hogy megvalósuljon a megfelelő képzés, a korosztálynak megfelelő képességfejlesztés, és magától értetődően a sportág, és alapjaiban a sport, a játék megszerettetése. Mivel ezek nélkül a későbbiekben sem lehet szakmailag sikeres csapatot építeni, vagy a kiemelt tehetségeket a sportágban tartani.

A program habár két éve működik, valódi, hosszútávon is hatást eredményező sikereket még több év működés után fog tudni felmutatni. Ezzel továbbra is lehetőséget teremtenének ebben a régióban, hogy a kistelepülésekről származók is sikereket érhessenek el, megteremtik annak a lehetőségét, hogy akár élsportolóvá váljanak ezek a gyerekek. Természetesen ugyanakkor nem szabad kizárólag az elitképzésre koncentrálni, mivel az életkorban való előrehaladás által hozott lemorzsolódás többeket fog érinteni, mint a későbbi profi karrier, így rájuk is kiemelt figyelmet kell fordítani. Ameddig lehet, a klub berkein belül kell tartani őket, akár szabadidő sportolóként is. Hiszen a sport által közvetített pozitív értékek így kerülnek át a legnagyobb eséllyel a mindennapokban, így válnak értékke, követendő normákká. Ez a tény pedig a jövő nemzedékének sport iránti elköteleződése, attitűdjei miatt sem lehet mellékes. Hiszen a mostani alapok megteremtésével a jövőben is a sportot, és ezen belül is a kosárlabdát szerető emberekké válhatnak a program résztvevői.

A projekt további eredményei közé tartozik, hogy sikerült meghonosítani egy olyan működési modellt, amely példaként szolgálhat az ország többi részében utánpótlás-neveléssel foglalkozók számára. A projekt felépítése, a közigazgatási rendszer sajátosságaira való építése nem csak a kosárlabda sportágban való másolhatóságát teszi lehetővé, hanem az egyéb sportágak szakembereinek is mintát, követendő példát mutathat. Hiszen a kistelepülések lakosságának bevonása hatalmas készleteket rejt a tömegesítés szempontjából. Az egyre csökkenő gyermeklétszám miatt pedig egyre több sportág vezetése tűzi zászlajára a tömegesítés jelszavát. Ez két okból is fontos. Egyrészt szélesebb bázis következtében a tehetségek kiválasztása is jobb eredménnyel járhat, ezzel hozzájárulva a magyar sport hosszú távú versenyképességéhez, a magyar versenysport jelenlegi sikereinek fenntartásához. Másik oldalról megközelítve a témát, pedig ismét az aktív életmódot folytató, a sportot kedvelő, üzö, támogató ifjúság témájához érünk. Ennek hosszútávon nem csak a magyar sportra, de az egész magyar társadalomra nézve pozitív társadalmi, gazdasági hatásai lehetnek.

A projekt alulról építkezik, jelenleg is a fejlődés szakaszában tart. Ugyan napjainkban a szervezeti keret és az anyagi háttér hiányosságai miatt egyelőre nem valósul meg a Borsod-Abaúj-Zemplén megye minden járását felölelő program, ám a mostani központokban meglévő csapatok továbbgondozása, a korosztályok feljebb kerülésével az alulról érkezők versenyrendszerbe történő bevonása nagy kihívást jelent a szervezetnek a következő években. Összességében a projekt eddigi sikereit látva, az MKOSZ és a támogatók bizalmával rendelkező projekt a jövőben is szép sikerek elé néz.

A PROJEKT HATÁSAI, DISSZEMINÁCIÓ

A projekt a sportot, mint esélyegyenlőség teremtő, közösségépítő eszközt alkalmazza munkájában. A projekt közösségépítő jellege komoly hatást gyakorolhat a kis települések lakosságára, összetartására, együttműködésére.

Az esélyegyenlőség oldaláról megközelítve láthatjuk, hogy azzal a ténnyel, hogy olyan településeken teremtenek lányok számára, szervezett sportolásban, kosárlabdázásban való részvételt, ahol eddig ez nem volt lehetséges, akkor máris az esélyegyenlőség javulását láthatjuk. A projekt további részei, a tagdíjmentesség, az ingyenes felszerelés, az ingyenes versenyztetés és utaztatás pedig szintén egy komoly akadályt bont le a rosszabb anyagi lehetőségek közül érkező gyermekek előtt. Napjaink sportéletében általánosságban jellemzőek a társadalmi egyenlőtlenségek, nincs ez máshogy az utánpótlássport területén sem. A család anyagi háttere, a szülők tudásjavainak mennyisége, sporthoz való kötődése, a sporttal kapcsolatos attitűdjei mind befolyásolják a sportba történő bekapcsolódás lehetőségét. Kevésbé rossz esetben ez csupán a sportágválasztásra hat, legrosszabb esetben viszont magára a sportban történő részvételre is (Földesiné et al., 2010). A projekt által a rendszerből kiiktatott költségtényezők lényegében lefedik az összes olyan kiadást, amelyet a hagyományos modellben a gyermek szüleinek kell állnia. A havi, vagy éves tagdíj, a felszerelések költsége, valamint az, hogy nem kell hozzájárulni az utaztatáshoz, a versenyek ideje alatti étkeztetéshez komoly vonzóerőt ad a programnak.

A projekt a költségek átvállalása mellett, nem csak a különböző gazdasági lehetőségekkel rendelkező családok gyermekei között igyekszik egyenlőbb feltételeket teremteni, hanem a nemek közti egyenlőségre is törekszik. Az általános magyar kistelepülésen általában egy sportklub létezik, egy labdarúgóklub, amely kizárólag fiúkkal foglalkozik. Így ebben az esetben a kistelepüléseken élő, felnövő lányok, alternatíva hiányában az iskolai testnevelést leszámítva semmilyen kapcsolatba nem kerülnek a sporttal, nem kerülnek be a sport vérkeringésébe, ezáltal pedig az utánpótlássport komoly létszámvesztéséget, és az esetlegesen kimaradó tehetségek vesztését is elszenved. Amennyiben a magyar élsport célja a jelenlegi nemzetközi sikeresség fenntartása, nem hagyhatja figyelmen kívül ezeket a lehetőségeket. Hiszen mind gazdasági, mind népességbeli hátrányban vagyunk a legtöbb olyan országgal szemben, akik a sportban nagyhatalomnak számítanak.

Harmadrészt pedig szerepet vállal a lakóhelyből adódó egyenlőtlenségek csökkentésében is, amelynek alapjai jelentek meg az előző részt taglalva is.

A projekt hatásainál alapvető fontosságú megemlíteni, hogy a sport, mint szocializációs közeg is funkcionál. Ezáltal a fiatal sportolók nem csak a sporthoz, hanem a sporton keresztül a társadalom egészéhez is szocializálódnak. A sport egyre nagyobb gazdasági jelentőségének következtében viszont a sport alapvető pozitív értékei mellett megjelentek a társadalom szélesebb rétegeiből jövő veszélyek is. Általánosságban az utánpótlás-programokban, és kifejezetten ebben a projektben is nagy hatással bír, hogy gyermekkorban a sporton keresztül milyen értékeket, normákat sajátítottak el a fiatal sportolók. Ezért nagy gondossággal kell kezelni a jellem rombolásának, az elidegenedésnek, az emberek szembefordításának, az agresszió kiváltásának, a diszkrimináció lehetőségének veszélyeit (Földesiné et al., 2010). A sportszocializáció, mint a sporthoz történő kapcsolat kialakításának legfontosabb szakasza a gyermek, és ifjúkor. Ennek milyensége sokban függ a családtól, mint elsődleges szocializációs közegetől, később pedig a sorstárscsoporttól (Földesiné et al., 2010). Ám ennek ellenére a sportszervezetbe bekerült gyerekek ilyen jellegű attitűdjeire legnagyobb mértékben a sportegyesület lesz hatással. Egy hasonló projekt felépítésénél erre is nagy hangsúlyt kell fektetni.

A projekt hatásai között továbbá kiemelendő a sport, mint társadalmi mobilizációs közeg. Ennek, ahogy már korábban láthattuk szintén két válfaját különböztethetjük meg. Az élsporton, a sportsikereken keresztül elért mobilizációt általánosságban nem tekinthetjük feltétlenül tartósnak. Ez abból fakad, hogy ennek előzményeként a sport, a sportolás az egyén foglalkozásává válik. Ám mint köztudott a sportolói pályafutások nem örök életűek, így a pályafutás befejezését követően esély van a lefelé irányuló társadalmi mobilizációra is. Ennek legfőbb oka a státuszinkonzisztencia, amely fennállása esetén az adott sportoló csupán gazdasági értelemben lép be egy felsőbb társadalmi osztály körébe, ám státuszjellemzői nem lesznek ezzel összhangban. Hétköznapi nyelvre lefordítva ez annyit jelent, hogy egy élsportoló alacsony iskolai végzettsége ellenére is sokat keres. Ezért a sportolói karrier, az átlagnál magasabb fizetés megszűnésével nem tud megragadni ebben a csoportban. Ezért nagyon fontos az élsportolók folyamatos képzése, felkészítése a sportolói pályafutás utáni életre. Jelen projekt esetében erről még nem beszélhetünk, ám mindenesetre nem szabad a sportolást a tanulás rovására túlzásba vinni. Hiszen a sportpályafutás sikere mindenkor bizonytalan. A jelenleg tárgyalt projekt későbbi hatása tehát nagyban függ attól, hogy az élsportolóvá nem váló lányokat milyen irányban tudja továbbküldeni a sportszervezettől. A

sportnak, mint, mobilizációs csatornának másik altípusa, a sporton keresztüli, közvetlen mobilitás. Ez általában tartósabb, felfelé irányuló státusváltással jár. Ez megnyilvánulhat a sport hatására elért magasabb iskolai végzettségben, növekvő szociális tőkében, illetve középosztálybeli normák, értékek, attitűdök, viselkedésformák elsajátításában, amelyek következtében életstílusukban pozitív irányú változás következik be (Földesiné et al., 2010).

A projekt eredményei ugyanakkor nem csak a kistélepülések szintjén fejtik ki hatásukat, hanem közvetve hatással vannak a magyar kosárlabda sportág női szakágára is. Azzal, hogy két év alatt, több mint 300 új sportolót vontak be az MKOSZ versenyrendszerébe hatalmas lökést adhat a régió fejlődésének a kosárlabda területén. Továbbá nem szabad elfelejtenünk, hogy a projekt további résztvevőkkel fog bővülni, felmenő rendszerben. Tehát, a magyar női utánpótlásvonalat tekintve az egyik legnagyobb létszámmal, az egyik legnagyobb területet lefedő utánpótlásbázisról beszélhetünk, amely nagyban hozzájárulhat a magyar női kosárlabdasporthoz versenyképességéhez, nemzetközi eredményességének javulásához. A projekt sikeres folytatása esetén egy olyan régiós kosárlabdaközpont alakulhat ki, amely hosszú időre határozhatja meg a női kosárlabdasporthoz hazánkban, hiszen a jövődöbéli sikerek, példaképek hatására még több gyermeket lehet majd bevonni. Beindul egy „mindenki kosárlabdázó szeretne lenni” hullám, amely komoly presztízst is ad a csapatnak. Az innen kikerülő tehetségek pedig előbb magyar szinten, majd később akár külföldi klubcsapatban folytathatják pályafutásukat, és a legtehetségesebbek pályára léphetnek a magyar válogatott színeiben is. Természetesen ez a szám nagyon alacsony lesz az összlétszámhoz viszonyítva, ám hazánk népességi adatait figyelembe véve nem engedhet meg magának egyik sportág sem ilyen jellegű luxust.

Minden összevetve elmondható, hogy a projekt, ahogy egyéni, úgy kistélepülési, valamint régiós szinten is pozitív hatásokat, fejlődést tud generálni, további eredmények esetén pedig az egész magyar kosárlabdasporthoz hatással lehet. Továbbá természetesen nem elhanyagolhatóak a társadalmi szintű hasznok sem, amit egy egészséges, aktív, dolgozni tudó ember jelent.

FÜGGELÉK

Források

Miskolci Tehetséges Kosarasokért és Röplabdásokért Alapítvány Sportfejlesztési program
2013

Neveljünk kosarasokat! – Az MKOSZ Utánpótlás Programja

2011. évi LXXXII. törvény a sport támogatásával összefüggő egyes törvények módosításáról

2012. évi CLXXVIII. törvény egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények
módosításáról

Irodalom

**Földesiné Szabó Gyöngyi, Gál Andrea, Dóczi Tamás (2010): *Sportszociológia*. SE-TSK,
Budapest**

**Sterbenz Tamás, Gulyás Erika (2013): A lyukas piramis In. Verseny-pályán, 121-132.
Magyar Sporttudományi Füzetek – IX., Budapest**

Interjúkérdések

Milyen céllal, milyen küldetéssel született meg a projekt?

Mik a jövőt illető legfőbb célkitűzések?

A projektgazda szervezet milyen keretek között működik?

A megyei kormányhivatal milyen segítséget nyújtott a projekt beindításához,
működtetéséhez?

Hogyan áll össze a szakmai munkát végző edzői stáb?

Miből teremthető elő a sportfejlesztési program végrehajtásához szükséges önrész?

Hogyan alakulhat a projekt fenntarthatósága a TAO-támogatás esetleges megszűnését
követően?

Milyen kapcsolat áll fenn a diósgyőri klub és az alapítvány között? Milyen további
együttműködést tervez a két sportszervezet?

Hogyan alakul a szervezet kommunikációs tevékenysége?

Hogyan szólítható meg a projekt célcsoportja?